

LEOPOLD ŠMALC:

Lenoba je mati vseh pregeh.

(Konec.)

IV.

gozdu se ustavi. Ozre se nazaj. Od vasi sem je prihajal krik; zdajpazdaj je videl žareč jezik plamena sikati iz srede vasi. Pade v nezavest in obleži na tleh. Ko se zavé, vidi poleg sebe na smeh se držečega nekdanjega svojega tovariša — Kobetovega Lojzeta. France ga, čudeč se, vpraša:

„Kako si pa ti sem zabredel, ko te vendar nismo videli že pet let?“

„Hi-hi-hi,“ se Lojze hudomušno nasmeje. „Zgodbe mojega življenja so dolge in široke. Povem ti jih drugokrat. Zašel sem med razbojnike in ker vidim, da si tudi ti zrel, greš lahko z mano.“

France nekaj časa vprašuje, kam pojmeta, a končno ga Lojze vendarle pripravi, da gre z njim.

Kmalu se navadi France temne votline, v kateri je prebival, svojih tovarišev, s katerimi je občeval, kmalu se privadi velikih umorov in tatvin, in kmalu se popolnoma priuči razbojniškemu poslu. Pred orožniki ni bil več varen. Po vseh mestih in trgih so govorili le o njem.

V.

Bila je temna, viharna noč. Po cesti sta šla dva človeka. Ako bi kdo videl njihova obraza, bi sklepal da ne nameravata nič dobrega. Bila sta nam že znana France in Lojze. Napotila sta se v bližnjo vas. Ko prideta v vas, potrkata na vrata prve hiše. Krepak mož jima odpre. Ko ju zagleda, prebledi in naglo zapre vrata. Vendar jima zopet odpre in pokaže na slamnato ležišče v veži. Onadva ležeta in kmalu trdno zaspita. Ko mož vidi, da sta zaspala, odpre vežna vrata in odide ven.

Med tem časom se zbudita, in France odide ven. Lojze zopet naprej zaspí.

Tudi mož je zopet prišel, a ne sam. Za njim so stopali trije orožniki. Ta mož pokaže na Lojzeta, in dva orožnika planeta na njega. Preden se Lojze zave, je stal zvezan med orožnikoma. Zamolkla kletvica se mu privije iz ust. Na vprašanje, kako je to, da je sam, ko sta vendar bila dva, odgovori: „Drugega pa iščite!“

Prvi orožnik odvede Lojzeta, druga dva sta šla iskat Franceta.

France pa je že dobro vedel, kaj se v vasi godi. Z grozno obupnostjo teče v gozd. Urno odpne hlačni jermen, spleza na bližnje drevo, priveže jermen na močno vejo — in se obesi. Še enkrat sirovo zakolne, — in njegova duša splava nespokorjena pred večnega Sodnika.

Ko pridejo orožniki do tega drevesa, vidijo, da visi France mrtev na njem.

Tudi Lojzeta je zadela zaslužena kazen. Umril je na vislicah.

Dolgo so se ljudje spominjali na oba razbojnika in svarili otroke pred lenobo, češ: „Lenoba je mati vseh pregreh.“

Pregnani kraljič.

Razpela je barčica jadra,
kraljič ostal je sam . . .
za barčico roke iztezal
in plakal na bregu je tam.

„Oj, barčica moja srebrna,
priplavaj spet k meni nazaj;
na krovu mirnem čez morje
v domači popelji me kraj.

Sovrag pač razrušil mi dom je
in zlati tron s kruto rokó —
pač nimam zdaj mesta tam, kamor
naslonil bi trudno glavó.

Ljubezni ni tamkaj več zame,
nihče mi roké ne poda;
zelena planina le tamkaj
z višin se ljubó mi smehlja.

Na drago jaz pojdem planino,
ovčice bom pasel vse dni,
veselja bo vriskalo srce
od zore do črne noči.

Naj krono ima le sovražnik!
Srce ne želi si je več;
planina zdaj mati je moja,
in sonce je bratec ljubeč.

Ovčice so moje sestrice,
in srečno jih ljubi srce,
in kroginkrog kraji domači
očem se mojim smeje . . .

Oj, barčica moja srebrna,
poglej le ta tihi otok!
Ne vidiš, kako ob skalovju
smrt bleda se plazi okrog?

Tu bratje so mi le valovi,
ki plakajo z mano, šumé,
in galebi beli, ki k meni
pred silnim viharjem beže.

Zato se, oj, barčica, vrni
in sprejmi na tihi me krov;
pozlatim vsa jadra ti bela,
ko vrnem se s tabo domov.

Pod hrastom zakopal zaklad sem,
a tebi zdaj vsega jaz dam —
kaj bo mi zlato na planini,
ko pasel ovčice bom tam!“ —

Kraljič za barčico kliče,
a barčica plava, beži;
v daljavi zatone kot ptička,
ki k vesni na jug hiti . . .

Jos. Vandot.

